POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 25 lipca 2008 r. *

W sprawie C-152/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Superior de Justicia w Madrycie (Hiszpania) postanowieniem z dnia 24 października 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 15 kwietnia 2008 r., w postępowaniu:

Real Sociedad de Fútbol SAD,

Nihat Kahveci

przeciwko

Consejo Superior de Deportes,

Real Federación Española de Fútbol,

* Język postępowania: hiszpański.

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, M. Ilešič (sprawozdawca) i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: R. Grass,

stanowiąc w drodze postanowienia z uzasadnieniem, zgodnie z art. 104 § 3 akapit pierwszy regulaminu,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego,

wydaje następujące

Postanowienie

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 37 protokołu dodatkowego podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli oraz

zawartego, zatwierdzonego i ratyfikowanego w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r. (Dz.U. L 293, s. 1, zwanego dalej „protokołem dodatkowym") załączonego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją podpisanego w Ankarze w dniu 12 września 1963 r. z jednej strony przez Republikę Turcji, a z drugiej przez państwa członkowskie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Wspólnotę, zawartego, zatwierdzonego i ratyfikowanego w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r. (Dz.U. 1964, 217, s. 3685, zwanego dalej „układem stowarzyszeniowym").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy Real Sociedad de Fútbol SAD i N. Kahvecim a Consejo Superior de Deportes i Real Federación Española de Fútbol (hiszpański związek piłki nożnej, zwany dalej „RFEF" dotyczącego przepisów sportowych ograniczających liczbę zawodników z państw trzecich, którzy mogą występować w zawodach krajowych.

Ramy prawne

3 Zgodnie ze swym art. 2 ust. 1 układ stowarzyszeniowy ma na celu promowanie stałego i zrównoważonego wzmacniania więzi handlowych i gospodarczych pomiędzy stronami. W tym celu układ stowarzyszeniowy obejmuje etap przygotowawczy, pozwalający Republice Turcji na wzmocnienie, z pomocą Wspólnoty, jej gospodarki (art. 3), etap przejściowy, podczas którego zostanie zapewnione stopniowe ustanowienie unii celnej między Turcją a Wspólnotą oraz zbliżenie polityk gospodarczych (art. 4), oraz etap końcowy, opierający się na unii celnej i skutkujący wzmocnieniem koordynacji polityk gospodarczych umawiających się stron (art. 5).

4 Artykuł 6 układu stowarzyszeniowego ma następujące brzmienie:

„Aby zapewnić zastosowanie i stopniowy rozwój stowarzyszenia, Umawiające się Strony zbierają się w Radzie Stowarzyszenia, która działa w granicach uprawnień przyznanych jej przez układ" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak pozostałe fragmentu układu].

5 Artykuł 9 układu stowarzyszeniowego stanowi:

„Umawiające się Strony uznają, że w ramach zakresu zastosowania niniejszego układu oraz bez uszczerbku dla przepisów szczególnych, które mogą być stanowione zgodnie z art. 8, zabroniona jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową, zgodnie z zasadą zapisaną w art. 7 traktatu ustanawiającego Wspólnotę".

6 Protokół dodatkowy, który zgodnie z jego art. 62 stanowi integralną część układu stowarzyszeniowego, określa zgodnie ze swym art. 1 warunki, środki i etapy realizacji okresu przejściowego określonego w art. 4 tego układu.

7 Artykuł 37 protokołu dodatkowego ma następujące brzmienie:

„Każde państwo członkowskie przyznaje pracownikom narodowości tureckiej [obywatelstwa tureckiego] zatrudnionym we Wspólnocie niedyskryminujące warunki pracy i wynagrodzenia, na tle narodowości [obywatelstwa] w stosunku do pracowników pochodzących z innych państw członkowskich Wspólnoty".

8 Artykuł 39 ust. 1 protokołu dodatkowego stanowi:

„Przed końcem pierwszego roku po wejściu w życie niniejszego protokołu Rada Stowarzyszenia przyjmuje postanowienia w dziedzinie zabezpieczeń społecznych dla pracowników narodowości tureckiej [obywatelstwa tureckiego], którzy przemieszczają się wewnątrz Wspólnot, i ich rodzin przebywających na terenie Wspólnoty".

9 Decyzja nr 1/80 Rady Stowarzyszenia z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju stowarzyszenia przewiduje w art. 10 ust. 1, że:

„Traktowanie, jakie wszystkie państwa członkowskie Wspólnoty zapewniają pracownikom tureckim zatrudnionym legalnie na ich terytorium, wolne jest od jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na przynależność państwową w porównaniu z obywatelami wspólnotowymi w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków pracy".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

10 N. Kahveci jest obywatelem tureckim mieszkającym w Hiszpanii, gdzie posiada dokument pobytowy i pozwolenie na pracę. Dzięki zatrudnieniu w charakterze piłkarza profesjonalnego na podstawie umowy o pracę zawartej z Real Sociedad de Fútbol SAD, otrzymał on licencję związkową piłkarza niebędącego obywatelem Wspólnoty.

11 N. Kahveci za pośrednictwem klubu zwrócił się z wnioskiem do RFEF, żeby związek zastąpił posiadaną przez niego licencję piłkarza profesjonalnego taką samą licencją, jaka wydawana jest zawodnikom wspólnotowym. Na poparcie wniosku, powołał się on na układ stowarzyszeniowy i protokół dodatkowy.

12 Zgodnie z art. 129 regulaminu RFEF licencja piłkarza profesjonalnego jest dokumentem wystawionym przez ten związek, zezwalającym jego posiadaczowi na uprawianie tego sportu jako zawodnikowi należącemu do związku i na występowanie w oficjalnych meczach i zawodach w charakterze zawodnika należącego do danej drużyny.

13 Artykuł 173 tego regulaminu stanowi:

„Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w niniejszych przepisach, warunkiem zarejestrowania się i uzyskania licencji piłkarza profesjonalnego jest posiadanie przez zawodników obywatelstwa hiszpańskiego lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego".

14 Artykuł 176 ust. 1 tego regulaminu stanowi:

„Drużyny zgłoszone do organizowanych na szczeblu krajowym oficjalnych zawodów o charakterze zawodowym mogą zgłaszać zawodników zagranicznych niebędących obywatelami Wspólnoty w liczbie ustalonej w umowach zawartych pomiędzy RFEF, krajową zawodową ligą piłkarską oraz stowarzyszeniem piłkarzy hiszpańskich, które regulują ponadto liczbę mogących występować równocześnie zawodników tej kategorii.

[…]”.

15 Na podstawie umowy zawartej w dniu 28 maja 1999 r. pomiędzy RFEF i krajową zawodową ligą piłkarską, liczba piłkarzy niebędących obywatelami państw członkowskich, którzy mogą występować równocześnie w pierwszej lidze została ograniczona do trzech na sezony od 2000/2001 do 2004/2005 a w odniesieniu do drugiej ligi do trzech na sezony 2000/2001 i 2001/2002 oraz do dwóch na trzy następne sezony.

16 Decyzją z dnia 5 lutego 2002 r., RFEF oddalił wniosek N. Kahveciego. Wniósł on więc skargę przeciwko tej decyzji do Consejo Superior de Deportes.

17 W następstwie oddalenia wniesionej skargi w drodze decyzji z dnia 26 czerwca 2002 r., N. Kahveci zaskarżył tę decyzję w Tribunal Superior de Justicia w Madrycie.

18 Tribunal Superior de Justicia w Madrycie postanowił zawiesić postępowanie i zwrócił się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 37 [protokołu dodatkowego stoi na przeszkodzie] stosowaniu przez związek sportowy wobec sportowca profesjonalnego posiadającego obywatelstwo tureckie, legalnie zatrudnionego przez hiszpański klub piłkarski, tak jak skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym, przepisu, na podstawie którego kluby mogą wystawiać w zawodach organizowanych na szczeblu krajowym jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z państw trzecich, które nie są stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

19 Zgodnie z art. 104 § 3 akapit pierwszy regulaminu, jeśli odpowiedź na pytanie skierowane w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym może zostać w sposób jednoznaczny wyprowadzona z istniejącego orzecznictwa, Trybunał może, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, orzec postanowieniem z uzasadnieniem, zawierającym odesłanie do wcześniejszego wyroku lub odpowiedniego orzecznictwa.

20 Poprzez pytanie prejudycjalne sąd odsyłający dąży co do zasady do ustalenia czy zakaz dyskryminacji w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków zatrudnienia pracowników tureckich legalnie zatrudnionych na rynku pracy państw członkowskich, o którym mowa w art. 37 protokołu dodatkowego i art. 10 ust. 1 decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że stoi na przeszkodzie stosowaniu względem profesjonalnego sportowca obywatelstwa tureckiego, legalnie zatrudnionego przez klub mający siedzibę w państwie członkowskim, przepisu wydanego przez związek sportowy tego państwa, zgodnie z którym kluby w meczach organizowanych na poziomie krajowym mogą wystawiać jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z krajów trzecich, które nie są stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

21 Niniejsze pytanie jest analogiczne do pytania, z którym zwrócono się do Trybunału w ramach sprawy C-438/00 Deutscher Handballbund zakończonej wyrokiem z dnia 8 maja 2003 r., Rec. s. I-4135 i sprawy C-265/03 Simutenkov zakończonej wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2005 r., Zb.Orz., s. I-2579.

22 W ww. wyroku w sprawie Deutscher Handballbund, Trybunał orzekł, że art. 38 ust. 1 tiret pierwsze Układu europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony a Republiką Słowacką, z drugiej strony, podpisanego w Luksemburgu w dniu 4 października 1993 r. i zatwierdzonego w imieniu Wspólnot decyzją Rady i Komisji 94/909/WE, EWWiS, Euratom z dnia 19 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 359, s. 1, zwanego dalej „układem stowarzyszeniowym Wspólnota–Słowacja") należy interpretować w ten

sposób, że stoi on na przeszkodzie stosowaniu wobec sportowca profesjonalnego posiadającego obywatelstwo słowackie, który jest legalnie zatrudniony przez klub mający siedzibę w państwie członkowskim, przepisu ustanowionego przez związek sportowy tego państwa członkowskiego, na mocy którego kluby mogą wystawiać w meczach ligowych lub pucharowych jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z państw trzecich, które nie są stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

23 W ww. wyroku w sprawie Simutenkov, w którym rozpatrywane były te same przepisy regulaminu RFEF i umowy z dnia 28 maja 1999 r. powołanej w pkt 15 niniejszego postanowienia, które stanowią przedmiot sporu przed sądem krajowym, Trybunał stwierdził, że art. 23 ust. 1 Umowy o partnerstwie i współpracy ustanawiającej partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony a Federacją Rosyjską, z drugiej strony, podpisanej na Korfu w dniu 24 czerwca 1994 r. i zatwierdzonej w imieniu Wspólnot decyzją Rady i Komisji 97/800/WE, EWWiS, Euratom z dnia 30 października 1997 r. (Dz.U. L 327, s. 1, zwanej dalej „umowa o partnerstwie Wspólnota–Rosja") należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie stosowaniu wobec sportowca profesjonalnego posiadającego obywatelstwo rosyjskie, legalnie zatrudnionego przez klub mający siedzibę w państwie członkowskim, przepisu wydanego przez związek sportowy tego państwa, na podstawie którego kluby mogą wystawiać w zawodach organizowanych na szczeblu krajowym jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z krajów trzecich, które nie są stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

24 Trybunał mianowicie orzekł, że przepis ograniczający liczbę piłkarzy profesjonalnych, będących obywatelami danego państwa trzeciego, którzy mogą być wystawieni w zawodach krajowych, dotyczy warunków pracy, ponieważ wywiera bezpośredni wpływ na udział w zawodach piłkarza profesjonalnego legalnie zatrudnionego w przyjmującym państwie członkowskim (ww. wyroki: w sprawie Deutscher Handballbund, pkt 44–46 a także w sprawie Simutenkov, pkt 32, 36 i 37).

25 Brzmienie art. 37 protokołu dodatkowego jest zbliżone do brzmienia art. 38 ust. 1 tiret pierwsze układu stowarzyszeniowego Wspólnota–Słowacja a także art. 23 ust. 1 umowy o partnerstwie Wspólnota–Rosja.

26 Artykuł 38 ust. 1 tiret pierwsze układu stowarzyszeniowego Wspólnota-Słowacja ma następujące brzmienie:

„Z zastrzeżeniem wymogów i uwarunkowań istniejących w każdym z państw członkowskich […] traktowanie pracowników posiadających obywatelstwo słowackie, legalnie zatrudnionych na terytorium państwa członkowskiego, jest wolne od dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, w odniesieniu do warunków pracy, wynagrodzenia lub zwalniania w porównaniu z obywatelami tego państwa".

27 Artykuł 23 ust. 1 umowy o partnerstwie Wspólnota-Rosja stanowi:

„Z zastrzeżeniem przepisów ustawowych, warunków i procedur stosowanych w każdym państwie członkowskim, Wspólnota oraz jej państwa członkowskie zapewniają, że traktowanie przyznane obywatelom rosyjskim, legalnie zatrudnionym na terytorium państwa członkowskiego jest wolne od wszelkiej dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, w odniesieniu do warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia, w porównaniu z jego własnymi obywatelami".

28 Trybunał orzekł, że przepisy te ustanawiają w jasnym, precyzyjnym i bezwarunkowym sformułowaniu skierowany do każdego państwa członkowskiego zakaz traktowania w sposób dyskryminujący, ze względu na obywatelstwo, pracowników poszczególnych krajów trzecich w porównaniu z obywatelami danego państwa członkowskiego w odniesieniu do warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia. Jednostki mogą się zatem powoływać na te przepisy przed sądami tych państw członkowskich (ww. wyroki: w sprawie Deutscher Handballbund, pkt 28–30 i w sprawie Simutenkov, pkt 22–24).

29 Stwierdzenie to pozostaje aktualne w odniesieniu do art. 37 protokołu dodatkowego, którego brzmienie nie różni się zasadniczo od ww. artykułów układu stowarzyszeniowegoWspólnota-Słowacją i umowy o partnerstwie Wspólnota-Rosja. Ponadto Trybunał już orzekł, że art. 10 ust. 1 decyzji nr 1/80, który przejmuje przepis art. 37 protokołu dodatkowego, ustanawia w jasnym, precyzyjnym i bezwarunkowym sformułowaniu skierowany do każdego państwa członkowskiego zakaz traktowania w sposób dyskryminujący ze względu na obywatelstwo tureckich pracowników migrujących zatrudnionych legalnie na rynku pracy tych państw w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków pracy (wyrok z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie C-171/01 Wählergruppe Gemeinsam, Rec. s. I-4301, pkt 57).

30 Ponadto, jak wynika także z ww. wyroku w sprawie Wählergruppe Gemeinsam, stwierdzenie, że zakaz traktowania pracowników tureckich, legalnie zatrudnionych na rynku pracy państw członkowskich, w sposób dyskryminujący ze względu na obywatelstwo w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków pracy wywiera skutek bezpośredni i jest zgodne z celem układu stowarzyszeniowego. Cel ten polega na stworzeniu stowarzyszenia promującego wzmacnianie więzi handlowych i gospodarczych pomiędzy umawiającymi się stronami, w tym stopniową realizację swobodnego przepływu pracowników. Taki cel pozwala na przyznanie przez Wspólnotę skutku bezpośredniego tym postanowieniom tego układu, które ustanawiają reguły wystarczająco precyzyjne i bezwarunkowe, aby mogły być stosowane przez sąd krajowy (ww. wyrok w sprawie Wählergruppe Gemeinsam, pkt 62, 65 i 66).

31 Z powyższego jasno wynika, że wykładnia zastosowana przez Trybunał w powołanych wyrokach w sprawach Deutscher Handballbund i Simutenkov ma zastosowanie także w odniesieniu do układu stowarzyszeniowego z Republiką Turcji.

32 Należy zatem odpowiedzieć na pytanie prejudycjalne, że zakaz dyskryminacji pracowników tureckich legalnie zatrudnionych na rynku pracy państw członkowskich w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków pracy, wyrażony w art. 37 protokołu dodatkowego i w art. 10 ust. 1 decyzji nr 1/80 należy interpretować w taki sposób, że stoi on na przeszkodzie stosowaniu względem profesjonalnego

sportowca obywatelstwa tureckiego, legalnie zatrudnionego przez klub mający siedzibę w państwie członkowskim, przepisu wydanego przez związek sportowy tego państwa, zgodnie z którym kluby w meczach organizowanych na poziomie krajowym mogą wystawiać jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z państw trzecich, które nie są stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

W przedmiocie kosztów

33 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Zakaz dyskryminacji pracowników tureckich legalnie zatrudnionych na rynku pracy państw członkowskich w odniesieniu do wynagrodzenia i innych warunków pracy, wyrażony w art. 37 protokołu dodatkowego podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli oraz zawartego, zatwierdzonego i ratyfikowanego w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r., załączonego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją podpisanego w Ankarze w dniu 12 września 1963 r. z jednej strony przez Republikę Turcji, a z drugiej przez państwa członkowskie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Wspólnotę, zawartego, zatwierdzonego i ratyfikowanego w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r. a także w art. 10 ust. 1 decyzji Rady Stowarzyszenia nr 1/80 z dnia 19 września 1980 r.

w sprawie rozwoju stowarzyszenia należy interpretować w taki sposób, że stoi on na przeszkodzie stosowaniu względem profesjonalnego sportowca obywatelstwa tureckiego, legalnie zatrudnionego przez klub mający siedzibę w państwie członkowskim, przepisu wydanego przez związek sportowy tego państwa, zgodnie z którym kluby w meczach organizowanych na poziomie krajowym mogą wystawiać jedynie ograniczoną liczbę zawodników pochodzących z państw trzecich, które nie są stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Podpisy